

Gatazka politikoaren irakurketa, bizipena eta klabeak
2016ko martxoak 12

	Denbora ardatza			
Beste ardatz batzuk	1936-Gerra zibila	Frankismoa 1939 -1975	Trantsizioa 1975-1978	Demokrazia 1982- 2016
<p>Testuingurua</p> <p>Gertakizun zehatz batzuk</p> <p><i>klabe orokor batzuk</i></p>	<p>Altxamendua – herri agintariak euren tokietatik kenduak izan ziren.</p> <p>Gerra zibila- gizarte mailan ondorio garratzak.</p>	<p>Hiru fase:</p> <p>1. Autokrata: falangearen eskolak, kanpamentuak...</p> <p>2. Irekiagoa: EEBBekin eta Europarekin loturak hasten dira, teknokratek hartzen dute boterea.</p> <p>3. Amaiera: kontrol handia, hizkuntzarekiko susmoak, susmagarrien listak, Carrero Blancoren heriotza...</p> <p>Frankismoaren aurkako mugimenduak:</p> <p>Indar demokratikoak (abertzaleak)</p> <p>ETAren sorrera (1959)- asmoak lotzen ditu: askatasuna eta sozialismoa.</p>	<p>1975-76. Gestoras pro amnistia. Frankismoaren aurkako mugimendua, Donostiako eliteak jasotzen zituen. Ideologia iraultzailea zuten: “coger el poder por las armas”.</p> <p><u>1977</u> (klabea). Txibertako topaketak. Bi ikuspegi: “reforma vs Ruptura”.</p> <p>Bi ikuspegien arteko haustura:</p> <p>a) ETArekiko etendura ematen da, bere ekintza bukatutzat emateko garaia. Testuinguruan ematen ari ziren aldaketei jarraitzeko nahia nagusitzen da.</p> <p>b) Demokrazia haustura suposatu behar du, beraz hau lortu arte borroka armatua zentzua izaten jarraitzen du. Honen</p>	<p>Alderdi politiko asko sortzen dira. Erregeak boterea hartzen du.</p> <p>Franco-rekin egondako politikariak mantentzen dira. Indarkeria jarraitzen du</p> <p>- Lasa eta Zabala 1983an desagertzen dira.</p> <p>- Drogen liskarra/kontsumoaren bultzada- drogak eragindako heriotzak eta trafikanteak ETAren jomugan jarri zituen. (“<i>hau ez dut barkatzen</i>”)</p> <p>- Kristau mugimendu abertzaleen ekimenak: enzierroak...</p>

			<p>aldeko hautua. Ez da trantsizioa eta demokrazia onartzen. Ikuspegi hau ezker abertzalean ematen da, horren baitan ere irakurketa desberdinak ematen dira.</p> <p>1977ko Amnistia legea. Espetxeak hustu.</p> <p>Lehenengo hauteskunde demokratikoak. Alderdi batzuek arazoak bizi zituzten, baina orokorrean alderdiak hautatzeko askatasuna izan zen.</p> <p>1979 Estatutua gehiengoaren baiezkoa jasotzen du. inflexio puntu bat: <i>borroka armatuaren justifikazioarekiko gizartearen zati baten haustura.</i></p>	
--	--	--	---	--

<p>Irakurketak eta bizipenak</p> <p>klabe pertsonalak-gertakizun zehatzei lotuak/kontzientziaren sorrera edo bilakaera</p>	<p>Etapu beltza, mingarria</p> <p>Etxeko transmisioa karga desberdinekoa izan da: isiltasuna, expolio ekonomikoa pairatu izana, atxilotutako senideak, hizkuntzaren ukazioa, senideak gerratik pasata, ...</p> <p>Gizartean klandestinitatea nagusitzen zen: honek garaian/errepresioan kokatzen gintuen.</p>	<p>C. Blanco hiltzen dutenean = “principio del fin”: poza.</p> <p>1968 Iñaki Sarasketa atxilotua da eta Xabi Etxebarrieta hiltzen dute. Nire istorioaren hasiera, giro politikoa hor hasten da. Hilketaren inpaktoa:”hilketa bat zen”.</p> <p>1970 Burgoseko epaiketak Frankismoa suposatzen zuenaren kontzientzia pistu. Suposatu zituen grebak, bilera klandestinoak, Amarako komandantziatik pasa beharra. Ideien sormenerako garaia.</p> <p>ETA-VI. Bizitza politikoan sarrera suposatu zitzaidan. Kalean denok bat egiten genuen askatasunaren nahiarekin. Gaztetasuna eta klandestinitatea biltzen ziren.</p>	<p>La transición ejemplar vs autokritikarik gabeko trantsizioa.</p> <p>1977 Lehenengo hauteskunde demokratikoak: etxean hobera joango ginalaren itxaropena pistu zen.</p> <p>1977an Unibertsitatean MOC + CVX: Euskal Herrian kokatuta eta askatasuna aldarrikatzen, baina indarkeria ezatik eta parametro sozialetatik. Giza Eskubideen defentsaren kontzientzia. Gatazka politikoa + sozialaren dimentsioaz jabetu.</p> <p>Gestoras pro amnistia. Amnistiaren alde borrokatzen ari ginen, baina aldi berean gero eta ekintza armatu gehiago ematen ziren. Honek kontraesan asko sortarazi zituen jendearengan, parte hartzean eragina izanik.</p>	<p>Denoi aukera berdina ematen dizkigu.</p> <p>Aukerak irekitzen dira.</p> <p>Alderdi desberdinen sorrerak aberastasuna eta lagunen banaketa ekartzen du, euren arteko borroka ideologikoak.</p> <p>Indarkeriek alderdien arteko harremanetan eragiten dute, bakoitzak indarkerien aurrean nola kokatzen denaren arabera.</p> <p>Frankismoko zenbait politikariek “papel determinante” jokatu zuten demokrazia ekartzeko.</p> <p>Ez du aurreko erregimenarekiko haustura suposatzen, beraz berdin jarraitzen dugu.</p> <p>Gizartean orokorrean zegoen giroa: “gu ez gara horren parte, ikusleak baizik.” Inplikazio gutxi.</p> <hr/> <p>1983 Lasa eta Zabalaren desagertzea: “enpatia gutxi sortarazi zidan, ez nuen gertakizun horretan indarkeriarik ikusten.”</p> <p>Juan Mari Jauregiren heriotza = infleksio puntu bat izan zen. Koadrilakoa zen, oso gogorra intentsitatez bizitua.</p> <p>ETA(PM) Ongi etorria Hendaian. Muga gurutzatu zuten eta inork ez zien egindakoagatik erantzukizunik</p>
---	--	--	--	--

		<p>Lan munduan hastean: arazo soziala eta politikoaren kontzientzia sortzen zait. Langile mugimenduaren borrokaren eremua garatzen lantokian (eskola profesionala). Frankismoaren presio izugarriak kontzientzia sortu zuen, borrokaren indarra manifestatu zen.</p> <p>1975eko irailak 27. Txiki eta Otaegiren fusilamentuek. Etxean lehenengo aldiz heriotza bat kritikatu zen, bizitza modu injustuan kendu zietela.</p>	<p>Amnistiarena aitzakia bat zela bagenekien, baina presoak ateratzea zen gure helburua eta jarraitu behar zen.</p> <p>Euskadiko Ezkerran militantzia. Indarkeria kontxtuaren arabera justifikatzen zen, baina barne gatazkak sortzen hasiak ziren aldeko eta kontrakoan artean. Giza Eskubideen defentsak diskurtsoan pisua hartzen zihoan eta PMen gaineko presioa borroka armatua usteko areagotzen. Babes politikoa kentzeko mehatxua egin zitzairen. Azkenean 1983an akordio politikoa baten bitartez PMko kideak amnistia jasotzen dute: epaiketarik gabe bueltatzeko baimena izan zuten</p>	<p>eskatu.</p> <p>Gesto por la paz- en sartzea indarkeriaren aurkako jarrera positiboa, pre-politiko eta etikoaren dimentsioa ireki zidan. <i>“Parte hartzeko nire lehenengo aukera.”</i></p> <p>1985. Olentzero kaiolan, kalejira. Antidisturbiosak errepresio handiarekin sartzen dira. Brutala. Egoera hauek asko errepikatzen zirenen sentsazioa.</p> <p>1990ean aitari “impuesto revolucionario” a eskatzen diote eta ez ordaintzea erabakitzen dute. Ordura arte Tolosan markatua izateko beldurra. Ondoren eta horren hurbiletik ukitua izanda, jarrera aldatzeko beharra eta inplikazioa handitzeko beharraren kontzientzia sortzen zait.</p> <p>Francisco Javier Gómez Elosegiren erailketa. Koñatua. Oso hurbiletik ukitua.</p> <p>Alderdi ez abertzale batekoa izateak suposatzen duen presioa herri mailan.</p>
--	--	--	---	--

<p>Gaur egiten ditugun: Hausnarketa/ balorazioa</p>	<p>Indarkeriarekiko eta giza eskubideen urraketekiko akritizismoa nagusi. Salbuespen bakarra frankismoak eragiten zuenaren aurrean.</p>	<p>Mitoaren garrantzia: <i>“paradisuan bizi ginen, kanpotarrak etorri ziren eta bahitu egin gintuzten, ondoren erredezioaren bila aritu gara.”</i> Hau dago nazionalismoaren muinean eta honek indarkeriaren justifikaziora darama.</p>	<p>Militantzia politikoa, taldeak pisu handia izan du gure bizitzan egindako hautuetan.</p>	<p>Zenbait gertakizunen aurrean akritikoak izan gara (adb:Lasa eta Zabala), ingurunearen jarreraren pisuak eragin digu.</p> <p>1983ko PM en amnistiaren inguruan: amnistiarekin trantsizioaren amnesia onartu genuen. Ez ginen beste modu batera egiten hausartu. Ez ziren epaiketarik egon, gizartea ongi etorriak antolatu genituen, ez zen biktimei buruzko hausnarketarik egin, no hubo ni arrepentimiento, ni perdón, ni condena...</p>